

Azzal kell kezdenem, hogy nálunk minden „valódi” volt, a szó idézőjelbe tett, magasrendű, egyszerűen valódi értelmében. Nekem valódi „tiroli” zergebőr nadrágomnak kellett volna lenni (ami szülői fogalmak szerint „örökös”), és valódi „kordován” csizmának, de hát nem futotta ezekre a dolgokra, így nadrágom ceig volt (ma sem tudom, mi ez), és csizmámat Potyondi bácsi csinálta, akinek ókulája szurkos fonallal volt fülére akasztva. De azért valódi Potyondi-féle csizmák voltak.

A valódiság kultuszának zászlóvivője nagyanyám volt. Szerinte a házba bejönni másnak, mint valódinak nem lett volna szabad. Lám, az ő stafíringja ma is olyan, „mint a vas”, mert valódi szepességi vászon s az apja – aki akkor még nem tudhatta, hogy az én dédapám lesz, akinek alávalóan, ámbár nagy szeretettel bolygatom síri nyugalma – nem húzott a lábára mást, mint valódi orosz „bagaria” csizmát amelyhez valódi lengyel nadrág dukált. Ezt azonnal be is bizonyította, behozván dédapám fényképét, amint karba tett kézzel, az említett csizmában és nadrágban, irtózatossággal, az említett csizmában és nadrágban, irtózatossággal, az említett csizmában és nadrágban, irtózatossággal nézett szembe a hitvány utódokkal és a mulandósággal.

És a kutyánk is valódi bernáthe gyi lett volna, ha... szóval a derék Bodrinak csak a papája volt bernáthe gyi. Egyébként vékonyka volt, ámbár magas, és az emberek tanácstalanul néztek az agárforma kutyára, melynek olyan hangja volt, mint egy ökörne k.

– Csak azt mondd meg nekem, te Bodri – állt vele néha szóba Görbic Pista bácsi –, hogy honnan a fenéből szorult beléd ez a marha nagy hang?

Bodri a farkát csóválta, de nem tudott vagy nem akart felvilágosítást adni. Lehet, azt hitte, ő valódi bernáthe gyi, mert nemigen nézett tükörbe, csak egyszer... s ebből valódi nagy disznóság lett.

Nagytakarítás volt! Bodri nem tudhatta, hogy a nagytakarítás már a csillagjósok szerint is árvizet és egyéb nagy bajokat jelent, így nyugodtan heverészett a tavaszi napon, majd átfordulván a másik oldalára, először megrettent, majd szőre borzolódni kezdett. A fal mellől ugyanis – nagyanyám másfél méteres „valódi” velencei tükrekből – egy lompos, de nagyon izgatott idegen eb vicsorgott Bodrira, sőt közeledett a támadás minden jelével.

Bodri – egy életem, egy halálom! – üvöltéssel ugrott az idegennek, s a valódi velencei tükör abban a pillanatban valódi, néhai velencei tükör lett. Bodri a nagy csetepatéből megérezte, hogy szörnyű hiba történt, és sokáig foglalkozott az elbujdosás gondolatával, de mivel mi, gyerekek, továbbra is szeretettel vettük körül, úgy határozott, hogy inkább marad.

Ámbár – tavasz lévén – egy darabig nélkülöznie kellett társaságunkat, mert tavaszi betegségeinket bonyolítottuk le. Ez egy darabig igen kellemes állapot volt, sőt házunknak bizonyos előkelő szint is adott a ragályt jelentő piros cédula, melyet személyesen és

hálóingben néztem meg a kapun... Később azonban, amikor húgaim már javában kerteszkedtek – komolyra fordult a dolog, mert unatkoztam, és a láz mind jobban elő kezdett venni. Hetekig!

– Mi lesz veled, te gyerek? – kérdezte apám aggodva, ámbár ő nemigen ijedt meg a tényektől, de választ nem adhattam, mert a jövő lázas titok volt. Az azonban kétségtelen, hogy a betegség valódi volt, míg a doktor nem volt az a régi, valódi doktor...

Ezt nagyanyám állapította meg, s amikor apám elment hazulról, hosszas ság-búgás után estefelé beállított homályos betegszobámba „a” Piti.

Piti – neve dacára – komoly öregember volt, sőt tudós. Afféle vajákos ember, akit marhához is hívtak, ha nem tudott megborjázni, meg gyerekhez is, ha élete gyertyácskáját nagyon libegtetni kezdte a túlvilági szél.

Szóval, Piti homlokomra tette kezét – jó hideg keze volt, kellemes pipaszagú –, hogy majdnem elaludtam tőle, és nézett, csak egyre nézett. Ettől a nézéstől megbizsergett még a sarkam is. Aztán rám olvasott, meghintvén faszénparázson szűrt vízzel... s ez mélyen titokzatos volt. A homályos szoba, a suster gő, felhőző víz, a monoton ráolvasás s az öregember egész szobát betöltő, nyugodt egyénisége.

Azután valami fűtőrmelékét szórt a forró vízbe.

– Ha leült a fű, cukros pálinkában igya a gyerek, mert így keserű. Három-négyszerre igya meg.

Azzal még egyszer megsimogatott s elment, de valami csodálatos álmós nyugalom maradt utána. Nagyanyám leszűrte a teát egy üvegkancsóba, odakészítette a cukrot, pálinkát, hogy majd ha lehűl, bejön, és megcsinálja az orvosságot, és beosztja a négy adagot. De ezt én már nem vártam meg. Valami ellenállhatatlanul vonzott a valódi orvosság megköstölésére. Fele tea, fele cukor, fele pálinka. Akkor ittam először pálinkát, ami nem lehet rossz, mert Görbic Pista bácsi is szereti. Szépen megittam az egészet egyszerre.

Remek volt!

Azt a kesernyés, mégis édes, cukros mámort én soha el nem feledem, mert – legyünk őszinték – fél óra múlva olyan valódi részeg voltam, „mint a pinta”, és további fél óra múlva úgy kivert a víz, hogy a matracot is cserélni kellett. Állítólag közben daloltam, mégpedig valódi kanászdalokat... de harmadnap felkeltem, mintha beteg soha nem lettem volna.

Nem kétséges tehát, hogy Piti valódi doktor volt! Azóta már rég halott nagyanyám is, Piti is. Nyugosznak szépen, ahogy valódi halottakhoz illik, mert – sajnos – a földi életnek ez a befejezése is tökéletesen – valódi.

(1962)

*

Tartalmazza az Őszi vásár (1962), a Kődös utak (1979), és a Sárgarézs patkók (2007) c. kötetek.